

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 peseta; Un número, 5 cèntims.—Sort & llum les dilluns ab & la regularitat.—SUBSCRIPCIÓ: Espanya, 1 peseta trimestre; Estranger, 2.—

LA PELEGRINACIÓ DEL AMPURDÀ

Lo que va sembrar.

Lo que va cullir.

LO DEL BISBE DE VICH

I DEL CORREU CATALÀ

*****

Ja tenia rabó aquella veia que no volia morir may per veure coses noves; perquè (qui ho havia de dir que després de quaranta dies i altres tantats nits d'estirar ganys de bacallà i de rosegat arregadats rovelladats o estantissas tinguessin alguns catòlics tanta gana per ballar-se del modo que ho fan lo mitrat de Vich i 'l Correu Català? Vosca diran que 's tals senyors tenen calers per comprar la butla de la santa burrada, i que ab ella, a més del calor belicós que 's intundeix en la tripa, los dona permís per atiparse be de carn, encara que siga de porch singlar, llet y ois (ous de gallina, perquè no son de carn) y aixó son coses que si los treballadors las tinguessin ab la abundancia que aquestos se las andrapan, tendrian més coratge, no pera ballar-se, sino pera treballar de gust a fi de poder donar més bons aliments a la família, lo que forma molt més aprofitós que tot lo prestigi que puga tenir un bisbe.

Se 'n ha dit que en lo mateix dia que estigueren llestos de las feynas de la passió y mort de Son Amo, al Pep de la mitra (com l'anomenan a Vich), cremat de no haverli anat prou be l'ofici en setmana santa, las sanchs se li enfilaren al cap y no tenia altra fatiera que buscar a qui faria pagar lo pato, quan veu lo Correu Català, i tal volta recordantse que aquell paperet era 'l mateix que en 22 de Setembre de 1885 havia fet saber a tot lo mon llanant que las limosnas que feya lo bisbe de Vich no eran de la seva butaca, sino dels 25.000 naps que per aquell objecte los hi havia deixat un tal Baulenas en testament, allavors sí, fillens de Deu, que agafa la creusa ab sas recongruades mans y comensa a mesurarlas sobre las costellillas del Correu Català ab tanta despiadada furia, que ni nosaltres, que som tinguts per fills predilectes del orgullós Satanás, ho haguerem fet millor.

Refet una miqueta 'l Correu, perquè lo que es d'aquesta no se n'aixeca pas, diument pasat va escriure que ell s'ha gastat la plata y ha perdut la salut per defensar la santa causa; que ell, corrent com un boig, ha organitzat professons, pelegrinacions y demés coses que fan bona y grassa la escudella dels capellans; y que 'l mateix que ara li clava tan solemne pallassa era lo qui en altre temps li maná que no deixés de sortir a fer nosa als liberals.

Pero, ¿que no sab lo llanant del amo del Correu Català que 's capellans son aixís? que necessitan ó esperan, tot son benediccions, que no costan cap quarto; y quan están servits y tenen lo que volian, si no se 's hi presta servil acatament a sos particulars capritjos, tot son excomuniats; pero jo penso que tot aixó deu ser un càstich perquè 'l Correu haurá fet mala confessió en aquesta quaresma, y tots sabem que abans los assessinats, los adulteris, los robos fins en iglesias, seminaris, hospitals, y en fi, la mar de tribulacions venian en lo mon després de Pasqua, pera castigar las sacrilegas confessons que se havian fet en la quaresma; y qui pot assegurar que 'l Correu haja fet una bona y santa confessió?

Alegremnos tots los liberals, com cantan los capellans en lo dia de Pasqua; perquè d'aquesta festa algú es esquilanar y fresques vindrán a nostre costat abont e' hi practican las verdaderas doctrinas de Cristo sense fasells ni canons, sense teulas ni creusas, que sempre al home fan mal, sino ab la rabó y ab lo treball.

EN L'ATENEU DELS SENYORS

*****

Lo divendres de la setmana passada continuá la discussió sobre 'l socialisme en l'Ateneu Barcelonés, y aquest dia comensá a fer us de la paraula l'obrer Sr. Lorenzo, que, com ja diguerem oportunament, just ab lo director de La Tramontana Joseph Lluñas fou nomenat per la Federació Barcelonessa per pendre part en nom d'ells en aquesta discussió.

Comensá 'l Sr. Lorenzo dihent que anava allí en compliment d'un deber, al portar la representació d'una entitat socialista.

Alabá 'l socialisme dels privilegiats, considerant aixís als que produhieren aquells grans homes que protestaren contra 'l iniquitat social fundant los sistemes comunistas, recordant a Moro, Owen, Fourier, Babeuf, Saint-

Simon, Cabet, Sixto Cámara, y dihent que l'haver sigut sistematizadors los privá de fer practicas sas idees.

Diu que 'l socialisme modern es produhit per la dominació capitalista y la desesperació dels treballadors, que han arribat a la plena convicció de que res poden esperar de sos dominadors y afirma que 'l emancipació dels treballadors ha de ser obra dels treballadors mateixos.

S'ocupa llargament de la Internacional, com a fundament practich del socialisme modern, y consigna que sa manifestació de vida més potent foren los congressos, en los quals lo pensament s'anava elaborant paulatinament.

Refusa 'l calificat de sistematichs y d'illuminats atribuhit als socialistes, y diu que sos principis son la llibertat y la igualtat y sa aspiració es pendre possessió de la part que 's correspon en lo patrimoni universal, format per los dons espontaneos de la naturalesa, que no son de creació de ningú, y per tant per quingú deuen esser monopolisats, y la ciencia, creació del estudi y de la observació de todas las generacions passadas, y que per lo tant no pot esser monopolizada pel burges que s'exceptúa del treball per medi de l'exploitació.

Diu que las divisions de las agrupacions obreras no poden dificultar sa inteligencia en un moment dat, perquè tots estan conformes en lo essencial, y per tant viuen en unanyats los que creuen debil lo socialisme després del fracás de la Internacional.

Nos diuhéu a nosaltres utòpics, diu l'orador dirigintse als socis del Ateneu, y vosaltres profeseu la utopia de la estabilitat, sense donarvos compte que una quartelada ó una guerra pot tirarho tot a rodar y fet que nosaltres tinguem ocasió de posar en practica nostres principis y després el que venga atrás que arree.

Parla del curanderisme polítich y de la falsa teoria de la dominació de las classes inferiors per las superiors, trayent a relleuhir y posant en ridícul aquests tipus d'elegancia que semblan molts cops descendents directes dels micos; fent constar que aquesta dominació es producte del monopoli de la riquesa pública, perpetuat per la herencia, que acabarà quan lo proletariat arrenqui 'l patrimoni universal de mans de sos detentadors y destrueixi 'l privilegi, que no volen 's treballadors ni per ells mateixos.

Los privilegiats nos ensenyen a ser anarquistas, y a tal propòsit l'orador dona compte d'un contracte d'inquilinat en que l'inquilino s'obliga a deixar-se posar los trastos al carrer y renuncia a tot tribunal y a tota lleu que 'l puga flavorir, y nosaltres, deya, trayent conseqüencias, volem que 's contractes se mantenguin per sa justicia, per la conveniencia y per la honradés dels contractants, sense la garantia ni la autorisació de ningú y per lo tant sense la intervenció de l'Estat, que volem suprimir per inútil y tiránich, bastantnos las fraternals relacions de todas las entitats productoras y de tots los individus entre sí.

Retassa indignat la calificació de tabernaris aplicada per un orador als treballadors, y acusa en cambi a la burgesia de hipócrita y sostenedora del Gavilán, la Baldufa y altres societats quin objectiu es la orgia.

Diu per últim que la burgesia, cocenogada en lo vici, la corrupció y 'l capitalisme, róta per l'abim de la decadencia, y 'l proletariat proclamant la reciprocitat dels drets y 's debers, es la única esperança del progrés.

La enérgica peroració de nostre amic, encara que se sentí com sinapsme a molta part del auditori de senyors, fou molt aplaudida a son final y fins celebrada pels que no s'expantan de las idees adelantadas.

Continuá la discussió lo dilluns d'aquesta setmana, consumint torn lo Sr. Lluñas.

Com se tracta del director de nostre periódich, no trobaran estrany nostres llegidors que no fem comentaris a son discurs, concretantnos no més a donar compte de las idees en ell exposadas.

Després d'un pehit introito entra en materia lamentantse de que 'l tema posat a discussió es El Socialismo y sus relaciones con el progreso moderno, quan per necessitat no podia ser altre que El Socialismo moderno y sus relaciones con el progreso, baix quin punt de vista no tenia més remey que tractarlo.

Sosté luego que 'l socialisme modern ha nascut de la teoria dels drets individuals, al estendre a la supressió de tota tiranía; y analisant las tiranias que poden impedir la consagració dels drets individuals, troba la tiranía religio-sa, la tiranía política y la tiranía económica.

Sosté també 'l Sr. Lluñas que 'l socialisme esta basat en la teoria científica de Leroux, Compe, Proudhon y 'l mateix Spencer, per la qual se afirma que la inteligencia humana, en un ordre qualsevol d'ideas, passa successivament pels tres estats teològich, metafisich y positivu. Lo primer estat representa la edat religio-sa, correspondenti la organizació social del abolutisme; lo segon la edat política, a la que correspon lo liberalisme; y 'l tercer la edat científica, a la que correspon lo socialisme, la ciencia social, la sociologia.

Analisant aquestos tres factors com altres tant medis de curació dels mals de la societat present, troba que la religió, al pretendre curarlos ab creus y oracions fa 'l ofici de bruixot, la política de curadoro no apartantse de la rutina y 'l empirisme, y 'l socialisme fa de metjic al estudiar la ciencia social pera aplicar lo remey a la malaltia social.

Busa la organizació científica de la societat, y la troba en lo sistema que pren per base 'l treball, y com unitat social lo productor, abollint per conseqüencia 'l ciutadà.

Classifica 's treballs en inútils, e inútils, y coloca entre 's primers a la agricultura, la industria, las arts y la ciencia. Analisa la ciencia social y troba dintre d'ella tot los rams de Administració, Consum, Cambis, Comunicacions, Relaciones, Higiene, y todas las demés necessitats de la vida colectiva. Diu que las practicas religio-sas no poden considerarse treball útil a la societat, per quan acceptant las doctrinas del lliure-pensament té de deixar-se a la llibertat individual la acceptació de 'l rebuig dels principis religio-sos, puig tot intermediari social entre las creencias del home y la idea d'un sér suprem constituiria una tiranía religio-sa.

Passa a explicar la organizació socialista local basada en lo productor y la federació de aquestas organizacions pera satisfer las necessitats de relacions y cambis de productos. Explica com pot aquesta societat quedar entregada a si mateixos per la illustració de sos membres, sense que ningú tinguedes de cuidar-se de la conservació del ordre, per trobar aquest un ferm defensor d'ell en cada productor.

S'ocupa luego de la criminalitat y com deu evitarse; de lo que 's té de considerar delictu y com deu corregirse, y de tota mena de serveys públics, dihent després que aquesta societat per ell exposada, que no era possible més que per una gran dosis d'instrucció de sos components, no era altra cosa que la organizació de la anarquia, que tant y tant espanta a tots los que no la coneixen.

Ab aquest sistema, continúa l'orador, suprimiriam la tiranía política; mes encara 's resta la tiranía económica, y aquesta té de suprimirse per la implantació del colectivisme com a base per la producció y recompensa del treball.

Analisa lo que es colectivisme y lo que es comunisme, determinant lo primer la propietat individual del fruyt del treball de cada productor, mentres que en lo segon té d'haverhi comunitat en la producció y 'l consum. Creyent avuy indispensable conservar la lluyta per la existencia y sostenir 'l estimul personal, troba que la propietat individual ho garanteix, si be 'l establiment del colectivisme vindrá a modificar aquestas condicions de vida fins arribar a convertirles en lluyta contra la naturalesa.

Passa desseguida a fer la exposició del colectivisme, modo de tassar lo treball, y principi de la solidaritat, tant pera posar remey a las equivocadas tassacions, com pera recompensar als pobres, comarcas, familias ó individus a qui una desgracia ó calamitat pública hagués portat perjudici a sas personas, a sos productos ó a sas propietats.

Tracta dels treballs que 's poden produhir aisladament, y consagra 'l dret de tot productor a treballar com millor tinga per convenient y a tassarse ell sol lo treball que aisladament produhixi, tenint de supeditarse en aquest cas a la ley de la concurrencia y de la oferta y la demanda entre 's demés que produheixin en las mateixas condicions y 'l que vulgan adquirir sos productos.

S'ocupa de la estadística que té de facilitar a la producció dels dats del consum, i de la facilitat ab que l'individu podrà canviar de treball quan a son temps hagi adquirit una completa ensenyansa integral. Parla de com se realitzaran les grans obres humanes en el sistema socialista, i de com fora utilíssim a la humanitat l'esperit aventurer de molts de sos individus, lliens-los a les guerres científiques contra 'ls elements de la naturalesa. Afirmar la propietat individual, la llibertat individual i l'individualisme del colectivisme i de la anarquia, que consigna la completa abolicció del Estat.

Passant a un altre ordre d'idees, se dol de que sens coneixement de causa se digui als socialistes destructors de la família, quan precisament lo que ells volen es cimentarla sobre bases racionals que fassin creixe molt més las satisfaccions que la família proporciona. La dona, diu l'orador, té de ser completament igual en drets al home, per lo qual té de comensar a rebre la mateixa ensenyansa per a poder també passar a ser productora en tot allò que s'adapti a sas facultats i especials disposicions. Obligada una posició lliure e independenta per sa intel·ligència i per son treball, que té de ser recompensat igual que 'l del home, quan arribi a tenir de buscarse company per a complir ab la llei natural de la reproducció de la especie, triarà ab molta més independència que avuy, i no buscarà, com ara, son marit en qui pugui mantenir-la, sino en qui crega digne per sa intel·ligència, honrades i activitat, formant-se aixís los matrimonis tan sols al impuls del amor y no de la conveniència social que avuy los informa. Lo matrimoni, contint lo Sr. Lluana, no té de ser més que un pacte entre los dos contrayents, revocable per sa lliure voluntat, per implantar lo qual creu que tenen d'apar modificar-se las costums i la educació d'avuy. Contintu ocupantse largament de la família, de la ensenyansa integral, del dret de herència y de la llibertat de testar, afirmant després que ab tot lo dit ha exposat un sistema social complet basat en la justícia, tal com entant que té de practicar-se en la societat del per-vindre.

Busca las afirmacions y negacions comuns a todas las escuelas socialistas, y s'ocupa del partit comunista obrer espanyol y dels anarquistas colectivistas que ell allí representa, y no troba cap diferencia en lo fondo de las ideas a pesar de tenirla en lo nom, afirmant l'orador que entre las duas escuelas socialistas espanyolas no més existeix diferencia esencial en la qüestió de procediment.

S'ocupa de la qüestió de dret y de la qüestió de fet del socialisme, dihent que en lo primer son sas ideas destructives en lo terreno científic, y que respecte al segon no constitueixen sistema, perquè mentres lo dret se produheix, poch los importa als socialistas la manera de manifestarse.

Fa una comparació entre la societat actual y la que acaba d'exposar, deduhint pel malestar d'avuy que l'ordre social no existeix y que no pot existir més que en un sistema socialista, y presenta com a detenedors d'aquest ordre social al capitalisme, causa del malestar present, y als gubernos de tota mena que tenen de sostenir los privilegis del capital.

Essent ja la hora reglamentaria de tancar la sessió y tenint necessitat lo Sr. Lluana d'estendres largament en altre género de consideracions, supplica a la presidencia que li reservés la paraula per la sessió próxima, com aixís va fere, tenint de continuar avuy divendres, a las nou de la nit, son discurs sobre 'l socialisme. Al aixecarse la sessió un prolongat aplauso resonó en lo saló del Ateneu, y gran número d'individuos de tota mena d'idees anaren a estrenye la mà y a felicitar al Sr. Lluana.

Dada la significació del arador en nostre periòdich, no 'ns podem permetre dir res més del efecte que son discurs produhí en l'Ateneu Barcelonés.

Per haver arribat quan ja nostre número darrer estava compaginat no poguerem inserir en ell aquesta carta, que avuy reproduhim per no haver passat encara sa oportunitat.

Vilanova y Geltrú 13 Maig de 1887.

Sr. Director de La TRAMONTANA.

Benvolgut amic: Desde ma darrera carta han passat aquí coses que per la seva impor-

tancia mereixen, en lo meu concepte, ser conegudas dels lectors de La TRAMONTANA.

En primer lloch haig de parlarli d'un banquet que un número de grups de lliure-pensadors celebrà 'l dia del dijous sant, a la mateixa hora en que la comparsa, ó mascarada religiosa, ó professó (anomenada voste com vulga), feya son curs pels carrers d'aquesta vila. Dui banquet, al mateix temps que significava una protesta contra certes practicas religioses, que, no per la fe, sino per costum ó per hipocresia, se mantenen encara en nostre poble, significava també la celebració d'un acte importantíssim, com es la inauguració d'una escola laica de noyas. Durant lo banquet regnà una animació extraordinaria. Hi assistiren varias senyoras inclús la professora de dita escola. Se pronunciarren diferents brindis, y, entre altres, se brindà pe 'l foment de las escuelas laicas, particularment de noyas, ja que troyent del cor de la dona lo fanatismo religiós de que está avuy apoderada e infiltrantli lo verdader esperit democràtic que es necessari per a conduhir a sos fills al camí de las ideas modernas, conseguirà treure de las mans del clero una poderosa arma, la millor tal volta, qu' esgrimels avuy per a mantenir lo seu poder y fer prevalere los seus desitjos. També s'brindà per don Francisco Pi y Margall, per aquest digne y honorat ciutadà que tant ha contribuít ab sas ploma a difundir las ideas democràticas y a desterrar de nostre poble lo fanatismo de que estava apoderat, dant ab sas obras tan tremendes pallissas al catolicisme, com may l'hagi poguda donar cap escriptor espanyol. Y per últim se brindà pels infelissos que sutreixen las privacions d'un desterro d'ls pensadors d'una pressó a causa de haver defensat la llibertat, fent vots tota los comensals perquè sigui prompte un fet la República i la Federació.

Y ara permetim que li parli d'una funció religiosa. Cert es que aquestas cosas no valen la pena de parlarlas en serio, pero es tan grave, en lo meu concepte, lo que vaig a referirli, que no puch menos que ferho ab serietat.

Me referiré a la professó que s'va fer a Vilanova la nit del divendres sant. Qui, com jo, no esiga acostumat a veure funcions per l'estil, no s'creurà que s'traci d'una població com aquesta que té monuments dedicats a la industria y a las arts, que té ateneos, escuelas laicas, bibliotecas, museos, diaris liberals y compta ab societats políticas y recreativas espléndidament montadas. Se creurà, ó bé que s'troba en un poble d'Àfrica, ó be en un poblet d'aquells de la Manxa que durant aqueixas setmanas, que se 'n diu setmanas sanas, y que no es mes qu'una setmana que molts espanyols la consagran a fer ostentació de la mes estúpida hipocresia, es permès allí fer un verdader carnaval religiós ab todas las barbaritats possibles en una nació com la nostra que passa per civilisada. Contrastas admirablement aqueixas professó ab las festas que aquí s'fan los dias de Carnaval, en que tot lo poble en pes se lliensa en cos y ànima, com si celebrés bodas ab la locura, a las disbauxas carnavalescas d'un modo tan exagerat com incult.

Figuris voste una professó que té la seva part còmica, pero altament ridícula, y la seva part seria, pero altament esgarifosa. Al davant hi van los armats, qu' es lo més bufo que pot demanarse; seguixen després las beatas, algunas d'ellas ab los seus descalços, y tanca la professó una secció d'homos que, si veureis, un no pot menos que sublevarse d'ira. Alguns arrossegan, amarradas a la cintura, unas cadenas que tenen una pila de pamps de llarch, y altres no tenint encara prou d'aixó n'arrastran ab los seus descalços d'ús més bastant feixugos. Veure caminar aqueixas gent, tapada ab una túnica y caputxi, sent 'l soroll de las cadenas y escoltar los seus esbufechs, ve a la memoria 'l temps aquell de la Inquisició que aplicava els heretjes las més dures penas y un ha de pensar-se si s'records qu' estém en plé siglo XIX, que aquella gent s'ha tornat boja. D'altre manera no s'compren que hi haigui qui s'presi a representar semblants espectacles anti-humanitaris y completament renyits ab las ideas modernes.

Lo pitjor de tot, segon dihen los catòlics, es que aqueixos que arrastran las cadenas ho fan per fanatismo, es a dir, en cumplimiento d'una prometença, y, pe 'l treball de cumplirla, pagan encara al rector unas quantas pessetas. (Pot ser que hi haigui gent aixís? (Se pot creure que hi

hagi encara fanàtics tan extremats que ho esperen tot d'aquella ser il·lògic que anomenen providencia, pagant los favors qu' ells creuben que aquesta dispensa, impossible penas que mortifican lo seu cos? No pot ser. Hi ha qui assegura, y jo ho crech perfectament, que 'l rector conquista a uns quantos pobres ó miserables y donanlos unas quantas pessetas los fa representar aquest paper.

En lo meu concepte los periòdichs liberals d'aquesta localitat y particularment El Mensajero, diari federal, han de combatre ab molta energia aqueixas tancias costums que 'ns denigran y que posan nostra cultura en un estat poch agradable. Dit periòdich ho combat... ab lo silenci, com si 'l fes per lo clero. Hem de tenir en compte que las costums d'un poble son, diguemho aixís, lo termómetro que marca 'ls seus grau de civilisació. A ser aixís ¿a quin grau estarà la de Vilanova? Los que sustentem ideas avançadas hauriam de combatre ab tota la forsa tot lo que tendeixi al retrocés cambiant aqueixas costums per aquelles qu' estigan en concordancia ab las ideas modernes.

Molts anys fa que venim lluitant empenyada guerra contra 'l clero, qu' es lo genuí representant del absolutisme. Molt l'hem europeollat; molt s'han modificats las costums. (Cóm bem de tenir por d'ell a las sevas posturimerias? Ara que falta sols una empenya per derrotarlo (hem de retrocedir?)

Acabaré aquesta carta ab un petit detall referent a la professó. Al sortir aquesta de la iglesia, lo rector clavà unas quantas bofetadas a alguns jóves que tranquilment estavan contemplant l'espectacle.

(Oh mansueta evangélica!

Es de voste afectíssim amic

V. F.

Fou tanta la gent que volia trobar lloch en lo públich del Ateneu Barcelonés per sentir als obrers lo dia que tenien de pendre part en la discussió sobre 'l socialisme, que divendres de la setmana passada, que parlà 'l Sr. Lorenzo, tingué ja de tancar-se la porta abens de comensar la sessió, y 'l diluns d'aquesta setmana, que parlà 'l senyor Lluana, una hora abens de comensar era ja plena la escala de gent que s'esperava, y al moment de fer entrar al públich ja no fou possible de fer cabre en lo gran saló del Ateneu tota la gent que s'esperava.

Com quedaren alguns centenars de personas sens poder cabre en l'Ateneu, un dels presents inicià la idea de anar-se a un altre local a aprofitar la vetlla compromententse ell a parlar de socialisme, lo qual fou acceptat per bon número dels allí presents, anantens llavors una colla darrera del impensat conferenciant, preferint lluitar-se ab ell que anar al catre a dormir.

Anaren al local de la Societat d'Obrers Tipógrafos, abont d'algunas pocas sobras del Ateneu s'omplí un altre gran saló, y s'improvissà una conferencia que deixà satisfet a tot l'auditori.

De modo, que ara l'Ateneu Barcelonés se troba que fa socialisme per tot arreu sens adonarsen.

L'Ajuntament de Lleyda s'ha gastat, segons veus, de cinch a sis mil pessetas per rebre al ministre de Gracia y Justicia.

Y la Diputació, si fa ó no fa, lo mateix. Y a Lleyda hi ha famíllas que s'moren de miseria. Pero 'l municipi está en bon estat: deu una pila de mils pessetas.

En cambi la Diputació... (es veritat que 'l diluns va suspendre las obras que feya, quedant en vaga los braços que en ella s'ocupavan?)

(Visca 'l rumbo ministerial!

En la lley d'associacions está declarada ilegal la Internacional.

(Y com se llueixen nostres sabis legisladors!

Una Associació que fa més de deu anys que no existeix, ells la treuen de la llei. Y encara hauran tingut de pensar-hi!

En canvi las associacions obreres continuadores dels procediments e idees de la Internacional seran legals... perquè el govern no gosa atrevir-se contra ellas.

Y després d'una xanfayna com aquesta, quedaran nostres legisladors tan descansats y satisfets... Igual que si haguessin fet alguna cosa.

¡Ay Vostre Senyor beneyt! Estom demant de un volca. (Sort de la policia)

Passa un senyor embolicat ab la capa y ab gros buit a sota. Aixó era a Lleyda.

Se posa en moviment la policia. No hi ha dubte, a lo menos se tracta d'un dipòsit ambulat de bombas de dinamita. Aixis ho creuen los polissons, que en aquestas cosas per forsa han de tenirhi bon nas.

Se dete al criminal, se fa presa en son built, y queda descobert tot.

Aquell conspirador era... ¡tremolint!

Un músich que portava l'instrument sota la capa.

L'ordre quedá assegurar.

Al arribar lo Sr. Alonso Martinez a Lleyda va sortir al balcó de la casa en que s'hospedava y va saludar al públich, que entusiasmat pel ministre més liberal de tots va contestar-li ab un estrepitós silenci y una glacial fredor.

Als músichs que van ferli una serenata, van donarlos un magnífich refresch:

Un carquinyoli y una copeta d'ayguardent. Lo gasto no s'ha perdre per aquí.

Al dia següent, en obsequi al ministre, van fer plegar a totes las vendedoras de la plassa a dos quarts de deu del mati, precisament sent dissapte lo dia que més venen perquè acudeixen dels encontorns a comprar per l'endemá.

Y donava gust sentir los requiebros que aquellas donas dirigian als ministres y als seus esquitxos, mentres plenas de satisfacció plegaven voluntariamente.

Un detall curiós.

Després d'escambar los carrers per ahont lo ministre havia de passar, després de moure tant rebombori pera tenirho tot net, lo ministre va tenir de passar pel devant del carro de las basuras, poguent veure allí reunidas la prosaica fulla de col y las ganyas de la clásica arengada ab la típica pelota y demés aromáticas toyacas, prohibint tot plegat aquella original oloreta capás de fer treure las tripas.

Y no va faltar qui va tornar-se més vermell que un gorro frigi, al veure que l'carro de la inmundicia disputava l'pas al ministre.

Pero los més dignes d'aplauso son los regidors republicans.

Sens que cap d'ells s'hi oposés van consentir en gastar-se ls diners del poble pera obsequiar a un ministre moderat, que cap resultat va vindre a portar, sino que sigüés lo de donar llustre al diputat.

¡Quins republicans!

Continúan trobant-se cartuxos de dinamita, nitro-glicerina y farina de illinosa pels salons y per las escalas del congrés y dels ministeris de Madrid.

Aixó sí, sort que may explotan, que sino... Pero senyors, fins a quan te de durar aquesta broma peardista?

L'ex-mariscal francés Bazaine, que quan la caygada de Napoleon després de Sedan entregá Metz als prussians ab més de 150.000 homes de las millors tropas francesas, acaba de ser víctima a Madrid d'un atentat.

Un francés, que fins ara no ha acabat de decidir-se, ha intentat venir a sa patria, deya, assessorant a Bazaine, per lo qual afegia que estava inspirat per Deu.

Es que es prou; sempre s'ha troba l'nom de Deu barrejat ab las malas accions.

L'alcalde de Madrid, jefe provincial del fisionisme, ha dimittit.

¡Volen saber la causa? Molt senzilla.

S'acostan eleccions de la corporació que ell presidix, y per cada plassa disponible resultan deu candidas indispensables.

Sempre la qüestió de ranxo es lo que enreda la política.

S'acostan eleccions municipals.

Y s'acosta Corpas. ¡Quant tindran de treballar las trampas y ls trampistas!

La abundancia d'originals per aquest número no ns permet publicar cap poesia ni moltas de las notícias capellanescas, calentas y grossas, rebudas aquesta setmana dels punts de producció.

La setmana entrant procurarem cumplir ab tothom.

¡Quins detalls més divertits arriban de la funció carca de Figueras!

Se dona com a ben segur que l'que més encengué la fe dels pelegrinayres fou lo vi.

Vamos, aquell dia l'esperit sant se deixá la santetat a casa y ls pelegrins s'abocaren l'esperit al cos.

Y la religió quedá feta una biga. Y tots los illanús uns bigarres.

Un capellá de la motxigana de Figueras deya cridant que ell «se caga» ab los liberals y que ls donava botifarra, acompanyant la acció a la paraula.

De lo primer tot lo dia ne portá la boca plena, y respecte al segon...

Que s'ho guardi per las beyatas.

Que ls carcas de la manifestació de Garriguella foren valents, ho prova la hassenya de que entre dos ó tres cents pelegrinayres van tirar un home al riu, al travessar las palancas del Muga y Llobregat.

Aquest infelis fou lo cobrador dels cinch cèntims de la palanca, que no volgueren pagar al trobar-se ab un home sol.

Aquestos actes retratats de cos enter la devoció y l'salvatisme dels carcas.

A la manifestació de Garriguella hi anaren 66 capellans, 3 imatjes, 4 creus, 38 banderas y pendons, y uns 3500 carcatólichs.

Personas, ni una.

Conta El Ampurdanés de Figueras que ells no més ne varen veure un de capellá que anés fent exax al tornar de Garriguella.

Ben tips ne renixeixen molt de vi abans de caure aquets sa...cerdots.

Detalls piadosos de Garriguella:

«A la porta d'una taberna s'esperavan quatre capellans, una creu y dos ganfarons.»

La sanch de Deu vi-vi-ficá l'esperit als católichs.

Un santristo quedá mal més en las corredissas carcas de Figueras.

Al costat de carlins, ja ni Cristo s'escapa de rebre.

Allá va un remell de notícias piadosas d'una mateixa ciutat:

Lo diumenje de rams va aigualir-se la festa a Lleyda com a tants altres punts; pero com los capellans fan un bon negoci ab la cera, aprofitaren un moment del difunus pera fer sortir la professió un curt rato y poguer després quedar-se ab las atxes ben llargas.

Y ls armats van indisciplina-se com las carcas en derrotas, y ls soldats que van amarihi van sufrir arrest per no anar ben formats.

En una iglesia de Lleyda un capellá va assegurar desde l'sagrat cossi que de prop de trenta mil ánimas y cossos que hi ha en aquella capital, no arriban a cinch cents los que han cumplert ab la parroquia.

¡Volen saber la manera de fer caritat en benefici de las ánimas!

Aquí va la recepta, emanada de la divinitat per boca del rector del Carme.

—Si donant quarts a un pobre a cambi de oracions en favor de las ánimas vos creyéu que aneu be, esteu molt equivocats, perquè aquestas oracions no ls fan res; la única cosa que las treu del purgatori son las missas; lo que ellas volen son missas...

Aixó, aixó, missas, missas, es a dir, pelax, pelax, perquè l'clero es molt pobre, y l'papa, ó mama, dorm sobre quatre pallas.

Diumenje va fer-se a La Bisbal la inauguració del Centre Católich destinat a seguir las peixadas de son company de Figueras.

Després d'algunes ridiculesas místicas lo senyor pare Turro s'admonestava dient peses peses liberals, com de costum, y posant-se la mà a las ancas recordant los resultats obtinguts vuyt dias abans a Figueras.

Ara ls carcas van sembrant a La Bisbal.

Aixis que apunti la frusta se ls espera una abundancia de bolets que ls reconsegrará.

L'alcalde de La Bisbal tingué que passar un ofici als inauguradors dels Centre Católich intimantlos que no esbalotessin donant crits contraris a la llei, com acostuman a fer, sino de lo contrari se veuria obligat a posarlos las peras a quarto.

Un aplauso a aquest ercalde.

Liberal previngut val per cent carcas.

Mossen Salvador, diguim:

Si quan vosté clava una pallissa a un noy, com feu aquest altre dia ab un dels que aprenen de doctrina, vingues lo teu pare y li arrenques a vosté las orelles... ¿tornaria a ferho? Me sembla que no.

Donchs ja saben los pares de familia de Granollers com s'ho tenen d'arreglar pera que mossen Salvador los respecti ls fills.

Proposant-se uns obrers de la Geltrú acompanyar ab atxa l'enterro d'un que fou son company, anaren a trobar lo rector de ca la Maria a fi de que ls deixés entrar a la iglesia sense després quedarsels l'atxa, com es costum, perquè ells no podían gastar tant.

L'ensotanat los engegá a dida, dibentlos que si portaven atxa se la quedarian a la iglesia y res més.

Ab tan convinentas rahons lo difunt se quedá a las focas y l'rector sense cera, perquè ls obrers de Vilanova no son tan tontos ni molt menors.

Espinyiselas, senyor rector,

Lo rector de cal Anton de Vilanova, en un arrebato de misticisme:

—O lo meu nom se perdará ó la escola laica desapareixerá de Vilanova.

Suposem, donchs, que l'rector ha perdut...

lo nom, perquè la escola laica cada dia queda més arrelada y aumentan los deixebles que es una benedicció de Deu Vostre Senyor.

Aixó passava dins de la sagristia a Sant Joan Lesfontes:

—Senyor rector, venia per veure si m'faria un certificat del temps que so viscüt en lo poble; que l'necessita pera casarme.

—Ja portas diners?

—Sí, senyor; he'n porto pochos ó molts; que n'necessito gayres.

—Deu pessetas.

—¡Refoclet!

Sentir aixó l'rector y agatarse al coll de Teresa Pla, que era la que ab lo rector parlava, fou tot ho.

Una cunyada que acompanyava a la Teresa se posá a cridar, logrant després de no poch esforços treure a la víctima d'entre las unglas del llop.

Lo matrimoni s'efectuará ara civíment.

Quan dich que ls ensotanats ab sos actes fan molta més propaganda que nosaltres en favor del lliure pensament!

Y aixó que l'rector de que parlem té ja més de vuytanta anys.

Que... ¡pobre noya si arriba a ser jove l'reverent!

Se la menja.

Barcelona.—Tipografía LA ACADÉMICA, Ronda de la Universidad, 4